

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

# GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

2c "GLAS NARODA"  
PO POŠTI NARAVNOST NA  
SVOJ DOM (izvzemli sebi,  
ne daj in praznikov).  
:: Citajte, kar Vas zanima ::

Telephone: CHelsea 3-1242

Reprinted as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 85 — Štev. 85

NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 30, 1941 — SREDA, 30. APRILA, 1941

Volume XLIX. — Letnik XLIX.

## NOVA VLADA NA GRŠKEM

### Grški Quisling se je pojavil

Zadnji Avstraleci in Novoze-landci odhajajo iz Grške, angleški vojaki, mornarji in letalci, ki so že prej zapustili Grško, pa utrjujejo Kreta, da se še dalje bojujejo proti Nemcem.

Na Kreti imajo svoje mornariške in letalske postojanke že od časa, ko so Italijani napadli Grško. Na Kreti je tudi sedež grške vlade in poglavito zbirališče angleške in grške armade, ki se je umaknila iz Grške.

Kreta je za Angleže in Grke najvažnejši otok v Sredozemskem morju, kajti brani vhod v Egejsko morje in je samo 110 milj oddaljena od azijske Turčije in 61 milj od Peleponesa, južnega dela Grške. Brani tudi dohod do italijanskih Dodekaneških otokov ob turški obali in z bombniki je prav lahko napadati razne kraje v Italiji. S Kreta je mogoče vsistavi vsak prevoz osiroma med Italijo in Afriko.

Odvijajo se od Angležev in Grkov, ako bodo dovolj utrdili otok, da ga Nemci ne bodo mogli zavzeti. Dokler pa ga ne zavzamejo, jim tudi ni mogoče dospeti po morju do Sueza.

Kreta je dolga 160 milj in široka od 8 do 35 milj, in je zelo gorata ter vsled tega priprava za obrambo.

#### Nova grška vlada

Grška radio postaja je večeraj naznanila, da je general Colakoglou v Atenah postavil novo vlado.

Po radio je oznanil razglas na grški narod in je obdolžil grško kraljevo družino, da je strahopetno sredi katastrofe pobegnili ter izjavil, da kralj Jurij nima več nikake pravice zastopati grškega naroda.

Grške vojake je tudi pozval, da naj nehajo bojevati se.

"Vsako nadaljnje prelivanje krvi je brez pomena in bi pomenilo samomor," je rekel. — "Grška armada se je junaško borila in je ohranila narodno čast. Sedaj pa naj se zahvali za vstajenje Grške in naj se več ne bojuje za tuje interese. Skrbimo samo za bodočnost domovine!"

General Colakoglou je 23. aprila kot zastopnik grškega vrhovnega poveljstva podpisal kapitulacijo grške armade.

### Rusija prepovedala prevoz vojnega materiala

Sovjetski komisar za vnanjo trgovino A. I. Mikojan je s posebno odredbo prepovedal prevoz vojnega materiala skozi sovjetsko Unijo.

Odredba navaja razno blago, katerega ni več mogoče prevažati skozi Rusijo in sicer: municija, njeni sestavni deli, stroji in orodje za izdelovanje municije, razstreljiva in strupeni plini. Prevoz drugega blaga bo dovoljen samo s posebnim dovoljenjem trgovskega komisarjata.

### AMER. LADJE V VOJNI CONI

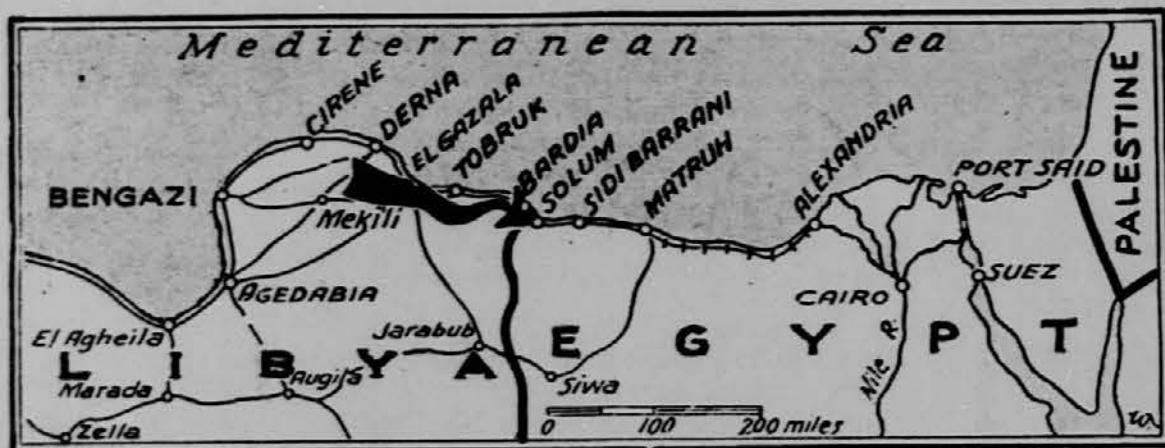
Včeraj je predsednik na častniški konferenci rekel, da bo poslal bojne ladje na vse kraje, kjer bi bile potrebne, da branijo zapadno poloblo, in tudi v vodovje okoli angleškega otočja, ki ga je nemško vrhovno poveljstvo razglasilo za vojno cono. Ameriške bojne ladje že operirajo na Atlantiku 2000 milj od ameriškega obrežja.

V senatni in poslanski zbornici v Washingtonu so že pričeli razpravljati o tem, da bi ameriške bojne ladje spremenjale v Anglijo parnike, ki vozijo vojni material.

### Butlegarskega kralja našli mrtvega

V sobi nekega hotela v Philadelphiji, Pa., so našli mrtvega 48 letnega Maxa "Boo Boo" Hoffa. Na nočni mizici je imel kozarec vode in nekaj spalnih praškov. Policija izjavlja, da

### VOJNA V AFRIKI



Na gorenjem zemljevidu je označena obala Sredozemskega morja ob Libiji in Egiptu, kjer so v teku vroči boji med Angleži, Nemci in Lahi.

## Delavski pregled

### Konec premogovne stavke

Južni operatorji so obvestili predsednika, da bodo takoj obnovili obratovanje. — Rooseveltov predlog sprejet.

V Beli hiši je bilo objavljeno, da so lastniki premogovnikov v južnih državah sklenili takoj obnoviti obratovanje. — Predsednikov tajnik Stephen Early je izjavil:

— Predsednik je dobil popolno brzojavko, da so lastniki premogovnikov v trinajstih južnih okrajih, ki se še niso pogodili glede mezd, sprejeli predsednikov predlog in bodo obnovili obratovanje.

Predsednik je predlagal, naj majnerji in operatorji, ki so

že sklenili pogodbo začetno obratovati po določbah pogodbe. Majnerji in lastniki premogovnikov, ki še niso sklenili pogodbe, naj obnove obratovanje, dočim naj se pogajanja nadaljujejo. Sklenjena pogodba naj bi bila veljavna od dne, ko je bila pogodba podpisana.

S tem je torej končana stavka, ki je trajala mesec dni ter je resno ogrozila narodni obrambni program.

### NEVARNOST STAVKE PRI G. M. ODSTRANJENA

Delavci bodo delali, njihovi zastopniki se bodo pa pogajali s korporacijo. — Zadeva je bila poverjena narodnemu posredovalnemu uradu.

Prejšnji teden so delavci v 61 tovarnah General Motors Corporation glasovali z a štrajk, ker jim je korporacija kar odkrito povedala, da ne bo ugodila njihovim zahtevam glede zvišanja plač.

Korporacija ima še trinajst drugih tovarnov, ki izdelujejo izključno le vojna naročila. Delavci teh tovarnov niso glasovali glede štrajka.

Korporacija je prosila delavsko tajnico, naj poveri košljivo zadevo narodnemu posredovalnemu uradu, kar je brez odloga storila.

Posredovalni urad je pozval k sebi zastopnike General Motors ter United Automobile Workers (CIO) in jim predlagal, naj se začne takoj pogajati, dočim naj delavci ostanejo na svojih mestih.

S predlogom sta se obe strani zadovoljili, in unija je izjavila, da bo odgovorila stavko za nedoločen čas.

Vsi pribojčki za delavce, ki jih bo unija dobila od korporacije, bodo veljavni izza 28. aprila.

Delavci zahtevajo deset odstotno povišanje plač.

### Usodepolne posledice stavke

Zastoj v industriji mehkega premoga je izvajal naravnost porazen vpliv na ameriško vojno industrijo.

Eugene G. Grace, predsednik Bethlehem Steel Corporation, je izjavil po ravnateljski seji v New Yorku, da je bilo treba vsled pomanjkanja premoga produkcijo jekla marsikje omejiti, dočim bi njegova korporacija mogla še nekaj tednov vzdržati, ker si je nabila precejšnje zaloge. Nato je povedal Grace, da ima njegova korporacija, ki je drugo največje jeklarsko podjetje na svetu, za 1,323 milijonov dolarjev naročil.

Če ne bo kaj kmalu dosežen mir v industriji mehkega premoga, bi moralo mnogo novorških tovarnov zapreti svoja vrata ali pa omejiti produkcijo do skrajnosti.

Vojni department poroča, da je vsled stavke v industriji mehkega premoga bila zelo prizadeta produkcija nekaterih stvari, ki so neobhodno potrebne pri izdelovanju municije.

je. Mehkega premoga je napolnena kvečjemu za deset dni. Nekateri tovarne so z njim precej založene, dočim ga je drugimi že popolnoma zmanjkalo.

### Vinsonova predloga

V Washingtonu je demokratska kongresnica Mrs. Norton iz New Jersey, predsednica delavskega odseka, odločno nastopila proti predlogu kongresnika Vinsona, ki določa, da bi moralo poteči med napovedjo in izbruhom stavke v vojnih industrijah najmanj petin dvajset dni. Po Vinsonovem mnenju bi se v tem času razburjeni duhovi nekoliko ohladili. Nadalje predlaga Vinson, naj bi bile v pogodbah neveljavne vse določbe glede open in closed shopa.

Mrs. Norton je izjavila: — Ta predloga je delavstvu sovravno, in njen namen je uničiti uspehe, ki so jih po dolgotrajnih bojih izvajale delavske unije. Sprejem te predloge bi nikakor ne pospešil oboroževanja in bi ne izboljšal stavkovnega položaja.

### GM je proti closed shopu

C. W. Wilson, predsednik General Motors Corporation, v čije 61 tovarnah so člani unije avtnih delavcev zadnjih par dni glasovali za stavko in protivstavki, je rekel v Detroitu: — Unija nam pod nošenim pogojem ne bo vsilila closed shopa. Zahteve unije po višjih plačah so po mojem mnenju neupravičene.

Walter P. Reuther, unijski ravnatelj v GM tovarnah, je malo kasneje izjavil, da se je delavstvo v 41 tovarnah izrazilo za štrajk.

### Stavka pri G. L. Martin

V Baltimore, Md., so sklenili voditelji organiziranih delavcev pri G. L. Martin Co. proglasiti generalni štrajk. Že dan prej je nekaj delavcev zaštrajkalo, ker vodstvo tovarne ni hotelo vpoštevati njihovih zahtev glede plač.

Frank Bender, marylandski CIO ravnatelj delavcev zrakoplovnega oddelka, je rekel, da so bili delavci nasilno vrženi iz tovarne. Nekaterim so

### DRAGINJA

Urad za delavsko statistiko naznanja, da je poskočila cena živilom, obleki in da je tudi najemnina dražja. Najbolj so se podražila živila, predvsem meso. Živiljski stroški so se podražili za 3 odstotke.

### NEMSKI LETALEC WERRA POBEGNIL

Iz Kanade se mu je posrečilo dospeti v Združene države, kjer je bil postavljen pod varščino \$10,000 — Sestrelil je 14 angleških letal, na posled so ga pa Angleži dobili v pest.

Ameriški generalni pravdnik Jackson je sporočil, da je iz Združenih držav pobegnil nemški letalec Franz von Werra, ki so ga bile ameriške oblasti postavile pod varščino \$10,000.

Von Werra je star 26 let. Sestrelil je bil 14 angleških letal, 7. septembra so pa Angleži sestrelili njegovo letalo. Ujeli so ga in poslali v Kanado v jetniško taborišče, odkoder se mu je posrečilo pobegniti. V čolnu, ki ga je z rokama veslal, je dospel preko St. Lawrence River na ameriško ozemlje, kjer je bil aretiran. Ameriške oblasti so ga postavile pod varščino 10 tisoč dolarjev. Zaprl ga niso, pač je bil pa nenehoma pod strogim nadzorstvom. Te dni se mu je posrečilo pobegniti iz Združe-

nih držav in je najbrž na poti proti republikli Peru.

Generalni pravdnik Jackson pravi, da se je s svojim begom nesramno pregrešil proti gostoljubju, ki ga je bil deležen.

Da se ne bodo slični slučajji ponavljali, je izdal generalni pravdnik naslednje odredbe:

Vsakega pobeglega vojnega ujetnika je treba na meji Zdr. držav nasilno zavrtniti.

Vsakega pobeglega vojnega ujetnika, ki se mu posreči dospeti v Združene države, je treba aretirati, zapreti in strogo zastražiti;

v nobenem slučaju ne smejo ameriški odvetniki ali uradniki naselniške oblasti poveriti takega ujetnika nadzorstvu konzularnih uradnikov.

### MOBILIZACIJA BO DOLGOTRAJNA

Nova taborišča so močno zgrajena in bodo za doščala, pa naj traja mobilizacijo trideset let. Armada dobila prvi 28-tonski tank.

Iz Washingtona poročajo, da je dobila ameriška armada končni prejšnjega tedna svoj prvi 28 tonski tank. Istočasno je bilo tudi sporočeno, da bo letošnjega poletja lahko spravila armada pod streho 1 milijon 418 tisoč mož, dočim jih lahko dva milijona oboroži. Ze zdaj je v barakah in taboriščih prostora za 1 milijon 150 tisoč mož.

Velike težke tanke bosta najprej dobili armadni upravi v Detroitu in Eddystone, Pa.

Opremljeni so s 75 milimetrskimi poljskimi topovi, 37 milimetrskimi protizračnimi topovi ter z baterijami strojnih pušk.

Tozadavne podatke je podal kongresu polkovnik Stephen J. Chamberlin, član generalnega štaba. Dostavil je tudi, da so armadne barake zelo močno zgrajene, kajti zaenkrat se ne da uresničiti, če se bo demobilizacija ameriške armade završila v petih ali pa mogoče šele v tridesetih letih.

Armada je sestavila načrt,

po katerem bo potrošila dodatnih 1500 milijonov dolarjev v naslednje svrhe:

Nabavila bo popolnoma vojno opremo za dva milijona mož in potrebščine za armado štirih milijonov.

Razširila bo produkcijsko možnost ameriških tovarnov, da bo čimprej zgrajenih za Anglijo zadostno število velikih bombnikov.

### Norris zahteva konfiskacijo premogovnikov

Neodvisni senator Norris iz Nebraske je predlagal, naj kongres pooblasti predsednika prevzeti premogovnike in vse industrije, ki imajo težavo s stavkami.

— Konfiskacija premogovnikov bi imela zelo ugoden psihološki učinek, — je dejal ter zaključil svoj govor z besedami:

— Če ne bomo imeli dovolj premoga, bo zastala vsa naša obrambna mašinerija.

kompanijski stražniki strgali obleko, ko so se hoteli vrniti na delo.

### Dve in pol milijardi za WPA

Predsednik CIO, Philip Murray, je prosil predsednika, naj zahteva za prihodnje fiskalno leto, ki se bo začelo 1. julija, dva tisoč petsto milijonov dolarjev za WPA.

Po Murrayevem mnenju je v deželi še vedno približno 9 milijonov delavcev brez dela. V vojnih industrijah jih bo dobilo komaj dva milijona delo in zaslužek.

Nadalje je trdil Murray, da mu je iz zanesljivega vira znano, da je položaj nezaposlenih zdaj znatno slabši kot je bil

kajkoli izza ustanovitve WPA. Murray pravi, da mora WPA preskrbeti delo najmanj trem milijonom osebam, dočim jih je po sedanjem proračunu mogoče zaposliti kvečjemu en milijon. Po mnenju nekaterih statistikov Murray močno pritrdi, kajti že v enem letu je dobilo ogromno število nezaposlenih delo v vojnih industrijah.

### Mašinisti so se vrnili na delo

AFL unija mašinistov v San Francisco se je v vseh spornih zadevah sporazumela z California Metal Trades Association. Mašinisti, ki so nekaj dni stavkali, so se vrnili na delo.

# "GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation), Frank Baker, President; J. Lupsha, Sec. - Place of business of the corporation and addresses of above officers: 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

48th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.

Subscription Yearly \$6.—, Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$6.—; za pol leta \$3.—; za štiri leta \$12.—. Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50. Za inozemstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y. Telephone: CHelsea 1-1242

## NALOGA AMERIŠKE ARMADNE

Zanimiva je izjava, ki jo je podal pred senatnim odborom za obrambne zadeve ameriški vojni tajnik Henry L. Stimson. Rekel je, da mora biti ameriška vlada na vse pripravljena ter nadaljeval dobesedno:

— Naši vojaki bodo mogoče nekega dne prisiljeni, boriti se v Severni, Centralni ali Južni Ameriki, mogoče pa tudi kje drugje.

— Živimo v nenavadnih časih in smo v nevarnem položaju. Kako dolgo bo vse to trajalo, se ne ve. Ko so leta 1939 nemške armade udarile, se je kmalu pokazalo, da so proti njim vsi dosedanja obrambni sistemi brez veljave. Vseled tega je treba ameriško armado izboljšati in vzgojiti po načinu, ki se povsem razlikuje od načinov in metod prejšnje svetovne vojne.

— Naša vojna industrija je v primeru s takratno silno napredovala. Ko smo leta 1917 stopili v vojno, bi potrebovali najmanj dve leti in pol, da bi mogli našo armado opremiti z našo lastno municijo in orožjem. Takrat smo kupili skoro vse od zaveznikov. Res je, da smo tedaj naročili v tej deželi 23 tisoč tankov. Res je pa tudi, da ni bil niti eden teh tankov poslan v Evropo. Pa ne samo to. Niti na domačih tleh nismo imeli niti enega tanka, skaterim bi se mogli naši vojaki vezhati.

— V tem pogledu je danes k sreči vse drugače. Tekom tega poletja bo imela naša armada vso potrebno opremo: tanke, protizračne in protitančne topove, lahke in težke artilerijo ter vse druge potrebščine. Se nikdar v zgodovini ni bila nobena tako velika armada tako naglo z vsem potrebnim preskrbljena.

## JUGOSLOVANSKA VLADA NA BLIŽNJEM VZHODU

Dopisništvo centralnega presbira je bilo obveščeno iz uradnega vira, da se jugoslovanska vlada, ki je edina pravna zastopnica Srbov, Hrvatov in Slovencev, sedaj nahaja nekje na bližnjem vzhodu. V vojnem kabinetu generala Dušana Simovića se nahajajo vsi pravni zastopniki Slovencev. Ravnotako nahajajo se v kabinetu oni hrvaški ministri, kateri so mogli zapustiti Jugoslavijo. Med njimi so najuglednejši vodje hrvaške kmečke stranke (HSS) in to dr. Juraj Krnjević, glavni tajnik HSS, dr. Juraj Šutej, minister za finance, ter ban banovine Hrvaške, dr. Ivan Subašić, kateri zastopa avtonomno oblast Hrvaške. Dr. Vladko Maček je bil zadržan na Hrvatskem. O njegovi usodi ni do sedaj ničesar znanega. Iz tega je razvidno, da se nahajajo v vladi kralja Petra II. vsi pravni in edini zastopniki Slovencev, Hrvatov in Srbov. Pavličić si je prilastil oblast edino s pomočjo neke vojske.

Bogdan Radica, dopisnik Central. presbira.

## "DEBELI KUM" UBIL SVATA.

V Dugi Resi se je pripetil krvav zločin, ki ga je posredno zakrivil tako rekoč narodni običaj. Mlad kmet iz okolice se je ženil in ko so svatovali najprej na nevestin dom, se je gostije udeležil tudi ženinov prijatelj Josip Vrbanič. Ženi-

nov svak Josip Stansa je bil izbran za tako zv. "debelega kuma," katerega naloga je, da po gostiji na nevestinem domu prenese v ženino hišo svatbeni kolač. Posel "debelega kuma" je precej častna, pa tudi težavna funkcija; njegova dolžnost je, da kolač prinese na ženinov dom nedotaknjen, svatje pa intajno staro, žaljivo pravico, da ga na poti v šaljem ruvanju napadajo in mu skušajo kolač iztrgati ali vsaj odrobili kosček od njega. Med Vrbaničem in Stanšo so bili neki stari neporavnani računi in na poti do ženinove hiše je prišlo do pretepa, v katerem je Stanša Vrbaniča trikrat z bajonetom sunil v glavo, da je nesrečni fant kmalu izkrmavel.

## PESMARICA

"Glasbene Matice" Uredil dr. Josip Čerin Stane samo \$2.—

To je najboljša zbirka slovenskih pesmi za moški zbor. Pesmarica vsebuje 103 pesmi. — Dobite jo v Knjigarni Slovenic Publishing Co., 216 W. 18th Street, New York, N. Y.

# RAZGLEDNİK

## POMOČ NAŠI DOMOVINI

Od raznih strani prihajajo pozivi za shode, zborovanja in seje, čijih namen je nabrati sklad za pomoč našim v Jugoslaviji, ki so prizadeti vsled nemškega in laškega vpada v naše rodne kraje. Žalostna je usoda naših bratov in sester onstran morja, kajti zavojevalca Jugoslavije sta dedna in največja sovražnika slovenskih narodov. Kri nam vre, duša se nam para, ko pomislimo na to tragedijo. Sreče nam trepeče in popolnoma naravno je, da se je v nas zbudilo usmiljenje in vroča želja, da pomagamo trpečim bratom.

Pomoč je potrebna, tega niko ne more zanikati. Toda položaj Jugoslavije in naše ožje domovine je tak, da ne vemo kaj in kako bi napravili, da bi bilo najboljšje.

Srbija je v Hitlerjevih krenjih, hrvaška se je izdajalske razglasila za neodvisno državo, Nemec je brez boja zasedel Slovenijo ter en njen del prepustil Labom, namreč staro Kranjsko, Štajersko pa je pridržal za sebe. Lah sedaj gospodari po naših krajih od Triglava pa doli do Gorjancev, pokrajina onstran Gorjancev, naša prelepa Belokrajina, pa je baje bila prideljena "neodvisni Hrvaški". Natančno meje še niso določene, pa če so jih na Dunaju tudi določili, te meje, če je še kaka pravica pod soncem, ne morejo ostati. Trdno verujemo, da napoči dan, ko se bo Jugoslavija dvignila izpod razvalin v večjem sijaju in slavi.

Kot so stvari, ne vemo, kje stojimo, vsled tega tudi ne vemo, kako bi mogli na najboljši način pomagati. Toda pomagati je treba in sicer takoj, ko bomo enkrat vedeli, da bo prišla pomoč na pravo mesto, tja, kamor želimo, da pride.

In da bo ob pravem času mogoče takoj priskočiti na pomoč, je neobhodno potrebno, da se za to pomoč pobrigamo že sedaj.

V tem oziru je zelo hvalevredno, da so se naše podporne jednote in zveze za to zavzele. Društva naših jednot in zvez so po celi Ameriki in po vseh krajih, kjer žive naši ljudje, in njih naloga je sedaj, da se za to zavzamejo in skušajo nabrati kar največ denarja za pomoč prizadetim našim bratom.

Po našem mnenju je to edina pot, da društva, bodisi podporna ali kulturna, zbirajo sklad in ga pošljejo tej ali oni jednoti ali zvezi. Tukaj bo denar na varnem in smo tudi lahko prepričani, da bo prišel, ko ga bodo poslali, na pravi kraj in v prave roke.

Tudi nekateri posamezniki so na svojo roko ustanovili odbore in skušajo pomagati našemu zaslužjenemu narodu. Vse priznanje jim, toda ne kaže bogati naših ljudi s privatnim nabiranjem sklada. Tukaj so jednote in zveze, ki so prevzele to nalogo in njim moramo iti na roko kot posamezniki in kot člani kulturnih društev in s skupnim, slovnim delom storimo, kar je največ mogoče.

Iz teh razlogov nam nikakor ni kazalo objaviti pozivov "posameznikov" za shode, ki naj bi zbirali sklad za pomoč.

Naša društva v Greater New Yorku, društva, ki pripadajo podpornim zvezam in jednotam in pa samostojna ter kulturna društva, pa pozivamo, da se prijateljsko dogovore med seboj, kaj bomo napravili in sicer skupno in brez vsakega cepčenja. Stopite skupaj, dogovorite se, potem pa povabite nas vse za skupno delo.

Pomoč je nujna, zato ne odlašajte in naglo na delo. To priporočamo tudi našim rojakom po Združenih državah in v Kanadi, toda, delajte pod okriljem naših podpornih Jednot in Zvez.

## Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči Vam in Vašim Otrokom

# KRANJSKO-SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki... Posljuje že 48. leto

Članstvo 37,000 Premoženje \$4,726,000.00

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 125.19%

Če hočeš dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši, pošten in nadosolventni podporni organizaciji, KRANJSKO-SLOVENSKE KATOLIŠKE JEDNOTE, kjer se lahko zavaruješ za smrtne, razne poškodbe, operacije, proti boleznim in osemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejšo vrsto certifikate s danje dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če še nisi član ali članica te mogoče in bogate katoliške podporna organizacije, potrdi se in pristopi takoj.

Za pojasnila o zavarovalnici in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD

351-353 No. Chicago Street, Joliet, Illinois



Ako še nimate Blaznikov Pratiče za leto 1941, jo lahko dobite pri zastopniku "Glasa Naroda" v Vaši naselbini, ali pa naravnost od Knjigarne Slovenic Publishing Co., 216 W. 18th Street, New York. — Stane 25 centov.

## KORUZA NAMESTO PREMOKA.

Pred desetimi leti, v času gospodarske krize, niso imele nekatere prekomorske agrarne države tržišče za svoje izdelke in pridelke. Zato so jih v ogromnih množinah uničevale. Takrat je nastala sarkastična bajka, ki zelo kupo ponazarja način ravnanja z darovi matere zemlje: "Nalove rib in ko jih ne morejo prodati, pognoje z njimi polje, da bi zrastle na njem žito. Ko zraste žito, ga pospravijo, potem pa zmnečijo v morje, da bi se ribe nadržle."

Zdaj so nekatere države v podobni stiski, kakor pred 10 leti. Zaradi angleške blokade so jim zaprta evropska tržišča, ki so sprejemala pre, ogromne količine pridelkov vseh vrst.

Med prizadete države spada recimo Brazilija, od koder je šlo mnogo koruze zlesti v Belgijo, Skandinavijo in Nizozemsko. Letos je imela Argentina zelo bogato letino koruze. Blizu 7.000.000 ton je bilo pripravljeno za izvoz, toda le neznamen del je bo mogla Argentina prodati. Argentinska vlada spravlja ostalo koruzo v skladišča in plačuje farmerjem komaj toliko, da krijejo stroške pridelovanja. Vlada prodaja od farmerjev odkupljeno koruzo skoraj za polovično ceno naprej. Koruze pa ne uporabljajo za krmo živine ali za hrano ljudem, niti je ne predelujejo v posebno koristne snovi. Prodajajo jo železnicam in drugim prometnim podjetjem, ki jo uporabljajo za krivo. Tako prihrani Argentina devize za prevoz.

V Braziliji so pred leti kurili s kavo. Za Argentino je to izhod za silo iz deviznih in valutnih težav. Pri danih razmerah je to pač edina rešitev in vendar nasprotuje podobno ravnanje s kmetijskimi pridelki vsem gospodarskim načelom, še bolj pa zdravi človeški pa-

# Peter Zgaga

AMERIŠKA SLOVENIJA

V Združenih državah je razmeroma malo Jugoslovancev. Niti en milijon jih ni. Med njimi je nekaj nad dvestotisoč Slovencev. Drugi so Hrvatje. Izseljenih Srbov je tako malenkostno število, da sploh ne pridejo v poštev.

Med vsemi smo Slovenci najbolj napredovali. Naše podporne organizacije so milijonska podjetja, imamo pa tudi šestnajst ali sedemnajst slovenskih listov in med njimi pet dnevnikov. Niti naš narod v domovini, ko je bil svoboden, jih ni imel toliko.

Ta mora se najbolj protestirati, da na eni strani nečje takorekoč proči ogromne količine hrane, na drugi strani pa tape ljudje pomanjkanje.

## POPRAVEK.

Pri večerajšnjem poročilu v "Glasu Naroda" glede prireditve S. Ž. Z. se je vrnila ne-ljuba pomota, namreč izpuščeno je bilo ime igralke Mrs. Minke Valetić, katera nastopa v igri "Dve nevesti" v vlogi Polovke Neže. — Mrs. Valetićevu prošim, da mi ta pogrešek oprost.

Anthony Svet.

# IZELIM NAMESTNIKA DA ZASLUŽI OD \$30. DO \$50. NA TEDEN

HOČEM DOBITI MOŽA, KI BO DELAL Z MENOJ PRI NAJHITREJŠI PRODAJI, PO NAJVIŠJEM PRODAJALNEM NAČINU DANAŠNJEGA DNE.

MOŽ, KI GA ISČEM, MORA BITI OBLIČEN, PODJETEN IN VOLJAN SLEDITI NAVODILOM, PRODAJALNA SPOSOBNOST Sicer POMAGA, TODA NI NEOBHODNO POTREBNA. KAJTI ONI, KI BO SPREJETI, BO EN TEDEN V NAŠI TRGOVSKI ŠOLI, KI JE BREZPLAČNA, POD POKROVITVOM AMERIŠKIM UČITELJEM, PO VEŽBANJU BOSTE PREJELI POTREBNA NAVODILA, DA GREŠTE NA KRAJ, KJER JE BILO DOGOVORJENO.

POŠLITE PISMENO PONUDBO, NAVEDITE STAROST, ALI STE POROČENI, ALI NE IN DOSEDANJE IŠKŠNJE NA "IZELIM NAMESTNIKA", c. of Glas Naroda, 216 W. 18th STREET, NEW YORK

V JUGOSLAVIJO ni več mogoče pošiljati denarja. Ta odredba pa bo samo začasno v veljavi. Še vedno pa je mogoče pošiljati denar v Italijo.

## DARILNE POSILJATVE v ITALIJO

V LIRAH:

|         |          |          |          |
|---------|----------|----------|----------|
| 50 LIR  | \$ 2.95  | 500 LIR  | \$ 21.75 |
| 100 LIR | \$ 4.95  | 1000 LIR | \$ 43.00 |
| 200 LIR | \$ 9.20  | 2000 LIR | \$ 85.00 |
| 300 LIR | \$ 13.50 |          |          |

ZARADI SEDANJEGA POLOŽAJA V EVROPI, priporočamo, da se vse darilne posiljave pošlje potom CABLE ORDER. Na ta način je denar najhitreje izplačan. — Za Cable Order je treba posebej plačati \$1.—

Velik razmer v Evropi ni mogoče v Italijo nakazati denarja v DOLARJIH, temveč samo v LIRAH.

SLOVENIC PUBLISHING CO. :: : POTNIŠKI ODDDELK :: : 216 West 18th Street, New York

Slovenske podporne organizacije in slovenski listi so najmočnejša vez izseljene Slovence. Podporne organizacije so materijalna, listi pa duhovna vez.

Slovenski listi so buditelj in bodritelji narodnostne zavesti. O ameriški Sloveniji bi danes najbrž ne bilo ne duha ne sluha, če bi rojaki ne imeli sredstva in za širjenje narodu koristnih kulturnih in gospodarskih idej.

Naš narod v stari domovini je s prihodom Hitlerjevih in Mussolinijevih roparskih tolpc doživel tak udarec, da na prvi pogled ne moremo niti približno presoditi njega posledice. Dasi nimamo iz stare domovine še nobenih direktnih poročil (in jih najbrž tudi ne bomo tako kmalu dobili), lahko sklepamo po tistem, kar se je drugod zgodilo, kakšna usoda je zadela naše ljudi.

Dovolj zgorev primer so nam Čehi in Poljaki, zdihujoči pod nemškim jarmom, ter Norvežani, Belgijci, Holandci in Francozi. Pa se nam ni treba niti tako daleč ozirati.

Rečeno je bilo, da je slovenski narod dobil Italijana za gospodarja. Kako zna Italijan Slovence gospodariti, nas je dobrodu prepričala usoda naših Kraševcev in Primorcev, katerim je kar naluto pobral vse: sole, knjige, časopise in gospodarske ustanove. To, kar se je zgodilo na Krasu in Primorju, s e nedvomno že dogaja po ostali Sloveniji.

Po solah nadomeščajo slovenske učitelje lahke učne moči, kapital slovenskih denarnih zavodov bo stekel v Italijo, slovenske kulturne ustanove bodo zatrte, in če bo v Sloveniji sploh še izhajal kakšen slovenski list, ne bo smel izražati resničnega razpoloženja slovenskega prebivalstva, pač bo pa moral pisati tako kot mi bo Lah narekoval.

Zgodilo se je, česar ni bilo mogoče tako zlahka domnevati, da bodo namreč slovenski listi v Ameriki postali edini glasniki želja, namenov, trpljenja in usode zaslužnega slovenskega naroda v stari domovini.

Upati je, da se bo slovensko časopisje v Združenih državah požitnovalno in z veseljem lotilo te velike naloge.

In poudariti je treba, da imajo slovenski listi v Ameriki dosti večje svobode kot jih je imelo katerikoli slovensko glasilo začasa stare Avstrije in tudi začasa Jugoslavije. Tudi v svobodni jugoslovanski državi je bilo podrejeno gotovim omejitvam.

Svoboda govora in svoboda tiska sta temeljni načeli ameriškega načina življenja. Svobodnemu listu je dovoljeno razkrinkati vse, kar se mu ne zdi dostojno in pošteno. Svoboden časopis sme javno bičati vsako krivico.

To veliko prednost imajo slovenski listi v Ameriki pred kontroliranim časopisjem, ki bo mogoče smelo z milostnim Hitlerjevimi in Mussolinijevimi dovoljenjem izhajati v stari domovini.

Slovenski listi v Ameriki bodo budni čuvaji našega naroda.

Nobena krivica, storjena našim ljudem v domovini, ne bo zamolčana. In kjer bo mogoče pomagati, bodo pomagali, zavedajoč se svojega vzvišenega poslanstva.

# Kanadski Vestnik

Poročila iz raznih naselbin, kjer bivajo in delajo Slovenci

## Roosevelt in King sta se sporazumela

Konferenca v predsednikovem domu je trajala skoro osem ur. — Poleg ameriškega predsednika in kanadskega ministrskega predsednika je bil navzoč tudi Harry L. Hopkins.

Dan 20. aprila bo velikega pomena v zgodovini kanadsko-ameriških odnosov. Okrog 10.000 se je pripeljal na Rooseveltovo posestvo v Hyde Parku, N. Y., kanadski ministriški predstnik W. L. Mackenzie King.

Predsednik Roosevelt ga je akal in ga odvedel v sobo, kjer je svojočasno sprejel angleškega kralja in kraljico.

V Hyde Parku je bil tudi najintimnejši Rooseveltov prijatelj Harry L. Hopkins, ki razpolaga z 7000 milijoni dolarjev, torej z vsoto, ki je po "lend-lease" postavi določena za pomoč zaveznikom.

Časnikarji so oblegali predsednikovega tajnika W. D. Hassetta, hotelo od njega vedeti, o čem bosta visoka državnik razpravljala. Hassett je bil pa molčeč do skrajnosti.

Javnost ni drugega vedela, kot to, da bo konferenca izredno važnosti. Na nekem sličnem prejšnjem sestanku v Ogdensburgu, N. Y., je bil predsednik Roosevelt svečano obljubil, da Zdržene države ne bodo pod nobenim pogojem dopustile, da bi kakšna država napadla Kanado. Takrat je bil imenovan tudi skupni kanadsko-ameriški odbor za medsebojno obrambo.

Politični izvedenci, ki marsikaj pogodijo, so napovedali nekaj zelo važnih zadev, ki naj bi bile predmet konference.

Finančna pomoč Kanadi, bodisi po "lend-lease" postavi ali pa potem kakšne druge pogodbe, da bo Zdrženim državam mogoče nakazati Kanadi potreben kredit oziroma stabilizirati dolar.

Angleški vojni izvedenci v Washingtonu že dalj časa priporočajo, naj bi bilo važna kanadsko pristanišče Halifax odprto ameriškim trgovskim ladjam. Da bi se to uresničilo, bi bilo treba spremeniti postavbo, ki prepoveduje ameriškim ladjam vstop v pristanišča vojskujočih se držav.

Določiti bo treba, kako naj se poslužuje Kanada oporišč, ki si jih je Amerika nedavno zajamčila na Greenlandiji. Sliši se, da bodo ta oporišča na razpolago vsem državam na zapadni hemisferi.

Tako so ugibali politični izvedenci, v resnici pa program konference ni bil tako splošen.

Kanadski ministriški predstnik in ameriški predsednik sta predvsem razpravljala o najuspešnejši in najhitrejši izrabi severoameriških proizvodnih naprav za pomoč Veliki Britaniji in drugim demokracijam ter za obrambo ameriškega kontinenta.

V temelju sta se sporazumela, da mora pri mobilizaciji pomožnih virov ameriškega kontinenta vsaka dežela prekrhovati svoje sosedo s tistimi produkti, katere najlažje producira.

V prihodnjih dvanajstih mesecih bo Kanada poslala Zdrženim državam najrazličnejši vojni material v vrednosti 200 do 300 milijonov dolarjev. Predvsem bodo prišle vpoštev ladje in aluminij.

Kakor rečeno, je trajala važna konferenca skoro osem ur. Takoj nato se je Mackenzie King z avtomobilom odpeljal proti Ottawi, dočim se je predsednik Roosevelt z vlakom vrnil v Washington.

### FOKOP vojnih UJETNIKOV

Iz Peninsule, Ont., poročajo o pokopu dveh nemških vojnih ujetnikov, ki sta bila ustreljena na begu iz jetniškega taborišča.

Zadnje počivališče so jima določili ob ogromni skali v bližini taborišča. Navzočih je bilo 25 nemških vojnih ujetnikov.

### BEG SE JIM NI OBNESEL . . .

O priliki Hitlerjevega rojstnega dne je pobegnilo iz kanadskega taborišča 28 ujetnikov, ki se pa niso dolgo veselili zlate svobode.

Dne 19. aprila so pogrešili v velikem kanadskem taborišču 28 nemških ujetnikov. Na beg so se morali dolgo časa pripravljati, kajti iz taborišča so izkopali dolg rov. Čigar izhod je bil na drugi strani močno zastražen od debele žičnate ograje.

Vse se je zavišalo po natančnem načrtu. Ujetniki so pač hoteli praznovati Hitlerjev rojstni dan (20. aprila) v zlati svobodi. Namen se jim pa je le deloma posrečil.

Zasledovalci so tri ustrelili, vse druge so pa po preteku nekaj dni spravili zopet na varno. Taboriščarje je skoro v nedostopni divjini polni grap, hudournikov in sredi neprodorne goščave.

Pobegnili so ob 1. uri zjutraj, nekaj ur kasneje so jim bili stražniki že za petami. Zasledovanje so namreč ojačali slednji, ki so jih puščali begunci v smrt.

Prvega so dobili v oddaljenosti pol milje od taborišča, največ pa so jih zalotili ob progi Canadian Pacific železnice. Tri begunce, ki se na poziv niso hoteli ustaviti, so stražniki ustrelili.

Izza izbruha vojne pa dosega, da je pobegnulo iz kanadskih

in eden med njimi je opravil pogrebne molitve.

Ko so spuščali krati v grob, je oddelke kanadskih vojakov oddal salvo. Vojni ujetniki so nato položili na grob svojih tovarišev velik venec iz snurčja. Pogrebni obred je bil povsem preprost, navzlic temu pa zelo pretresljiv.

Civilisti, ki se jih je bila nabrala velika množica, dasi ni bila oznanjena ura pogreba, niso smeli v bližino.

Pokojnika sta bila nemška piloti, ki sta bila prisiljena lo 25 nemških vojnih ujetnikov

vojnih taborišč 61 nemških vojnih ujetnikov. Na varnem je pa samo eden in sicer letalski stotnik, 26 letni Franz von Werra.

Njemu se je posrečilo dospeti preko St. Lawrence reke v čolnu, ki ga je z rokami veslal. Ameriške oblasti so ga aretirale, češ, da je prišel na nepostaven način v deželo, pa so ga do procesa izpustile, ko je nekdo položil zanj 15.000 dolarjev varščine.

Werra je izbral priliko ter pobegnil na nekem parniku iz Združenih držav. Baje se že nahaja nekeje v Južni Ameriki.

Izza bega stotnika Werra je pa izdal ameriški generalni pravdnik najstrožje odredbe.

Ameriška straža mora vsakega begunca, ki ga zasači na meji, izročiti kanadskim oblastim. Če zasačijo v notranjosti Združenih držav kakšnega begunca, ga ne smejo izpustiti pod varščino, ampak ga morajo imeti na varnem, dokler generalni državni pravdnik ne odloči njegove usode.

Med omenjenimi 61 begunci je bilo le malo navačnih vojakov. Skoro vsi so bili nemški letalski častniki, katerim so Angleži sestrelili letala in jih ujeli.

### KANAD. ARMADA POTREBUJE REKRUTOV

Nedavno je govoril po radio kanadski minister za narodno obrambo J. L. Ralston, ter se pritoževal, da manjka kanadski armadi rekrutov. Vsak mesec bi jih potrebovala od pet do šest tisoč, priglasi se jih pa komaj polovico toliko.

Nekatere kanadske vojaške enice doma in v Angliji, še zdaj ni o popolne, vsled česar bo treba z rovinami zantastičiti vrzeli.

Armada bi posebno potrebovala izvežbanih mehanikov, ki bi jih lahko porabila pri artileriji in drugih tehničnih oddelkih, toda takih se prostovoljno le malo priglasi, ker v kanadskih tovarnah dosti bolje zaslužijo.

Če se ne bo prostovoljno priglasi dovolj novincev in če bo vojna še kaj časa trajala, bo morala biti v Kanadi uvedena obvezna vojaška služba.

Proti obvezni vojaški službi je bil splošno veliki odpor, slednjič se je pa prebivalstvo sprijaznilo z mislijo, da je taka odredba potrebna.

### Nova ležišča rude

V severozapadne teritorije je odpotovala iz Ottawe velika skupina inženirjev, geologov in rudarskih izvedencev, ki bo

do skušali izslediti nova ležišča raznih rud, potrebnih za kanadski vojni program.

Pri iskanju jim bodo dobro služila poročila prospektorjev.

Skupini načeljuje znani geolog A. Joliffe, ki je že več let odličen član rudniškega departamenta. Poleti bo odpotovalo v kanadske divjine še 50 takih skupin.

Kanadska ministra v Washingtonu

V Washington, D. C., sta dospela kanadski ministriški predstnik A. L. McDonald in C. D. Howe, minister za preskrbo. Prvi je dolgo konferiral z ameriškim vojnim tajnikom Knoxom, dočim se je drugi udeležil zborovanja North American Supply Councila.

McDonald se je še istega dne vrnil v Kanado, Howe pa se je še za nekaj dni mudil v Washingtonu.

O čem sta razpravljala kanadski mornariški ministri in ameriški mornariški tajnik, ni bilo mogoče dognati.

### USODA POHABLJENIH VOJNIH UJETNIKOV

Vojni ujetniki, ki so vsled pohabljenosti nezmožni za delo in vojaško službo, bodo poslani v Nemčijo.

Kanada bo prva država na svetu ki bo uveljavila določbe ženevske konference leta 1929. Konvencija se je počela z izbojšanjem položaja vojnih ujetnikov ter določila, naj bodo poslani v domovino vsi, ki so nezmožni za delo in za vojaško službo.

Tozadevno izjavo je podal v New Yorku dr. John V. Donnet, načelnik zdravniškega oddora West Side Hospital Dispensary.

Dr. Donnet je bil imenovan za člana komisije, ki bo padzerovala to delo, vršice se pod pokroviteljstvom mednarodnega Rdečega križa v Bernu, Švici. Breščni teden je v družbi nadaljnjega člana komisije, dr. Henryja E. Sigerista z John Hopkins univerze, odpotoval v Kanado, kjer se je sestel s podpolkovnikom W. P. Warnerjem, članom kanadskega armadnega zdravniškega zbora. Dr. Donnet je rekel: "Vsaki tisti nemški vojni ujetnik v Kanadi, ki so tako pohabljeni ali neozdravljivo bolni, da ne bodo nikdar več sposobni za vojaško službo ali za

kakšno drugo delo, bodo poslani nazaj v Nemčijo. To se bo zgodilo, pa če nacijska vlada uvažuje določbe ženevske konvencije ali ne."

Švicarski zastopniki mednarodnega Rdečega križa so že pregledali nemška vojaška taborišča, in se zdi, da bo tudi Nemčija pripravljena poslati pohabljenim zavezniki ujetnike v njihovo domovino.

"Za Nemčijo bo velike važnosti," je rekel dr. Donnet "če se bo iznebila ujetnikov, ki jih ne more porabiti za nobeno delo, pač jih pa mora hraniti in jim dajati zdravniško oskrbo."

Dr. Donnet, dr. Sigerist in kanadski podpolkovnik W. P. Warner, bodo natančno preučili razmere v treh kanadskih jetniških kempah ter sporočili svoja dognanja mednarodnemu Rdečemu križu v Švici.

V kempah je mnogo ujetnikov, ki so izgubili obe roki ali obe nogi, in tudi precej neozdravljivo volnih.

Dr. Donnet je po rodu Švicar. Tudi svetovne vojne je bil vojaški zdravnik v francoski armadi.

### Petorčke so v skrbih za zdravnika

Iz Callandera, Ont., poročajo: — Svetovno znane Dionne petorčke so v oskrbi zdravnika dr. Aliana Roy Dafee, ki je bil navzoč tudi njihovega rojstva in jim je rešil življenje.

Deklice ga smatrajo za svojega najboljšega prijatelja ter so bile vse zmedene, ko so zvedele, da se je moral v bolnišnici podvreči operaciji.

"Ali je jokal?" je vprašala zaskrbljeno Cecilija, "ali ga je zelo bolelo?"

Ko je slišala Millie, da so ga omanili, je rekla: "Jaz bi se pa ne dala omaniti, ampak bi hotela videti, kaj počne z mano."

Strežnice so deklice pomirile, da je zdravnik operacijo dobro prestal in da se dobro počuti. Petorčke, ki so stare zdaj pet let, so poslale svojemu dobrotniku ogromen šopek cvetlic.

Dr. Dafee je v neki bolnišnici v Toronto. Njegovo zdravstveno stanje je zadovoljivo.

### 96 novih ladij

C. D. Howe kanadski minister za municije in preskrbo, je sporočil, da je kanadska vlada naročila 96 novih tovarnih ladij, ki bodo imele po 10 tisoč ton. Veljale bodo 175 milijonov dolarjev. Parnike bosta zgradili dve kanadski ladje delnici ob pacifični obali.

Če se ne pojavijo kakšne posebne zapreke, bodo zgrajene do leta 1943.

### Angleška letalca usmrčena

Iz Mount Forest, Ont., poročajo: — Dva angleška letalca, ki sta se vezbala v Kanadi, sta izgubila življenje, dva druga sta pa težko poškodovana. Njihovo letalo je zšlo v megle ter troščilo v obronek hriba, 13 milj od tukaj. Dva sta bila na mestu usmrčena, dva pa težko poškodovana. Enemu se je po silnih težavah posrečilo dospeti do pol milje oddaljene hiše, kjer je dobil pomoč.

### WASHINGTON IN OTTAWA

Četudi bi ne bilo sedanje vojne, je sleherni že vnaprej vedel, da mora priti do tesnejšega sodelovanja med ameriško in kanadsko vlado. K temu silijo obe državi zemljepisni, politični in gospodarski razlogi.

Sedanja svetovna vojna je ta razvoj le pospešila. Pogodba, ki sta jo sklenila ameriški predsednik Roosevelt in kanadski ministriški predsednik Mackenzie King, je v prvi vrsti gospodarskega oziroma finančnega pomena.

Neglede na to, pa ni nobenega dvoma, da skuša naša severna sosedla stopiti z Združenimi državami v tesnejše stike, pa naj se konča sedanja vojna tako ali tako.

Trenuten pomen pogodbe, sklenjen med Rooseveltom in Mackenzie Kingom je v odstranitvi raznih ovir, ki resno ogrožajo kanadsko vojno produkcijo. Ko bodo te ovire odstranjene, bo mogoče Kanadi izdatneje pomagati svoji materinski deželi.

Pogodba bo omilila denarne probleme, ki so se pojavili iz neugodnega trgovanja z Ameriko. Zadnje čase je znašal uvoz primanjkljaj Kanade vsako leto več kot 350 milijonov dolarjev. Primanjkljaj je še vedno pomemben, četudi vpoštevamo izvoz zlata v znesku 200 milijonov dolarjev.

Kanada potrebuje predvsem 2000 milijonov dolarjev za pokritje obrambnih stroškov in stroškov za orožje, ki ga pošilja Angliji.

Kot znano, je Kanada le redko naseljena. Njen letni narodni dohodek znaša komaj 5000 milijonov dolarjev. Z ozirom na to dejstvo ji je sveda treba tuje pomoči. Pogodba, sklenjena v Hyde Parku, bo najprej pomagala Kanadi odpraviti ti dve težkoti.

Washington namerava svoji severni sosedli nakazati od 200 do 300 milijonov dolarjev kredita. S tem si bo Kanada precej opomogla.

Denarja ji ne bo treba vrniti v gotovini, pač bodo poslali Kanadčani Amerikancem za to vsoto municije, strateških sirovin, aluminija in ladij. Poleg aluminija bo igral le nikelj važno vlogo, ker je dvomljivo, da bi mogla Kanada pošiljati večje množine drugih kovin oziroma blaga.

S pogodbo, sklenjeno v Hyde parku, bo zadoščeno le trenutnim najnujnejšim potrebam.

Če se bo vojna še kaj pridla zavlekla, bo treba dodatnih in bolj širokopetnih pogodb.

Pa tudi če bi bila vojna kmalu končana, bi se morali Amerika in Kanada politično, finančno in industrijsko bolj zblizati, kot je mogel kdo pred nekaj leti domnevati.

### Nove zračne proge

V kratkem bo ustanovljena direktna zračna zveza med Torontom in New Yorkom za poštni in potniški promet.

American Air Line so dobile dovoljenje za p revoz potnikov med Buffalo in Toronto. Letala bodo pristajala tudi v Windsor, Ont., ter v Niagara Falls, N. Y.

United Air Lines Transport Corp. je bilo dovoljeno ustanoviti redno zračno zvezo med Seattle, Wash., in Vancouver, B. C.

### Poveljnika taborišča odstavljen

Obrambni minister Ralston je sporočil, da sta bila odstavljen major C. B. Lindsey in major E. V. Torrance, poveljnika taborišča, iz katerega je 19. aprila pobegnulo 28 nem-

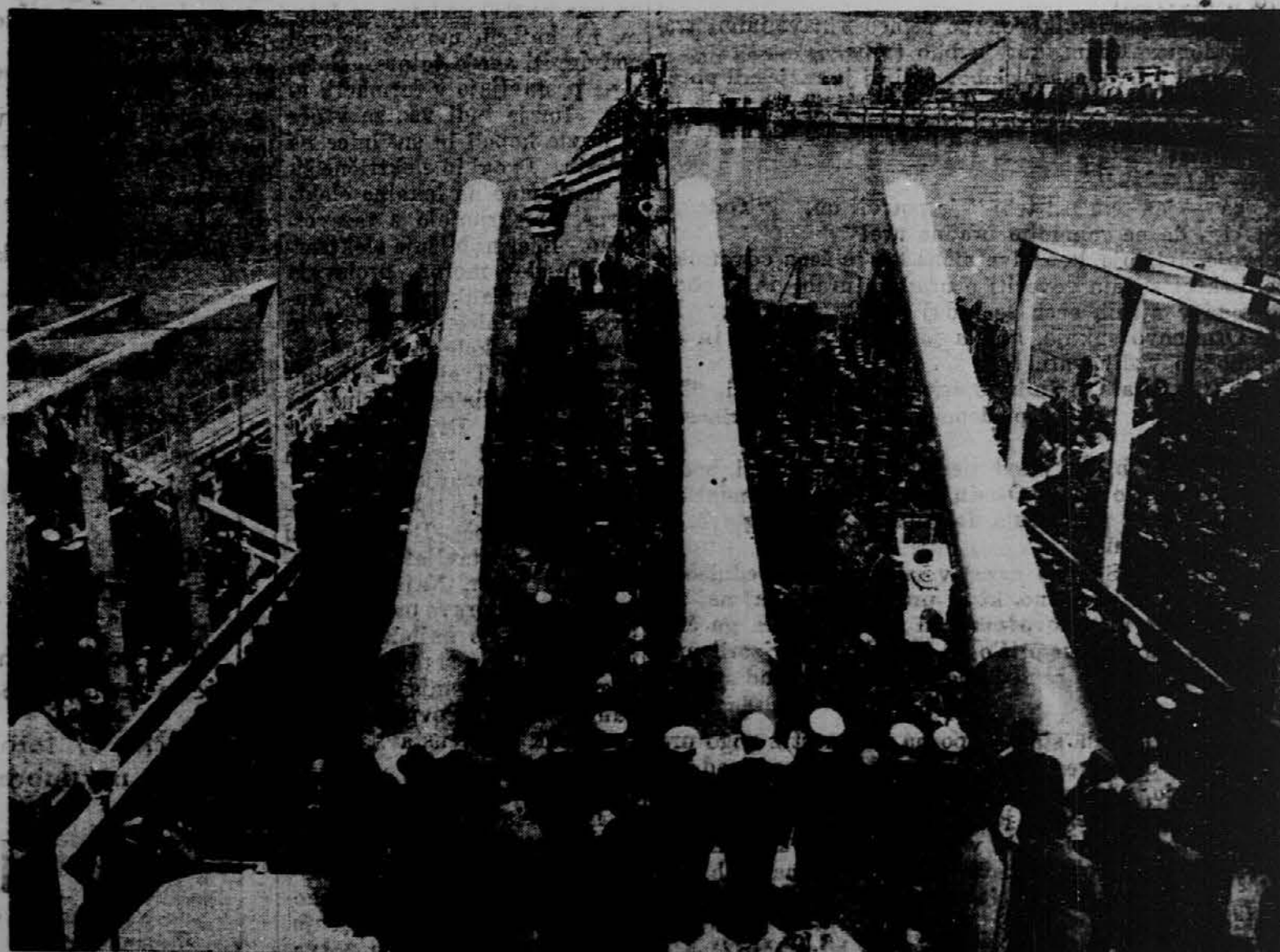
ških ujetnikov

Odpuščena sta bila zaradi zanemarjanja službenih dolžnosti. Če sta zavedno odpuščena iz vojaške službe, se ne ve. Po mnenju v katerih bosta le kazensko preizkušena.

Obhštini se čudno dozdeva, kako je kazencem uspelo izkoptati pod dvoriščem dolg rov, po katerem so pobegnili. Pa kanadi so precej splešno govorili, da so imeli ujetniki med čuvaji zaveznike.

Rojake prosimo, **k o** pošljejo za naročnino, da se poslužujejo — **UNITED STATES** oziroma **CANADIAN** **POSTAL MONEY** **ORDER**, ako je vam le priročno

### NAJMOČNEJŠA AMERIŠKA BOJNA LADJA



Prizor v ladjedelnici v Brooklyn, N. Y., ko je bila splovljena največja oklopnica "North Carolina", ki ima 35.000 ton.

# Mož Simone

—: ROMAN —:

Francoski spisai: CHAMPOL. — Preložil: LEVSTIK.

70

Govoril je ž njo, kakor v starih časih, v njenih otroških letih. Začudila se je. Nato je odgovorila z isto radovednostjo in tesnobo obanem, ki bi jo bila nekoč navdala ob sprejetju tega težko odklonljivega vabila:

"Gotovo — ako želite — ako mislite, da gospe soprogi ne bo nevšečno . . ."

On je žalostno odkima iz glavo.

"Uboga žena se je n ekdaj bala novih obrazov, zdaj pa se ne mneni nič več mnogo — se zadovoljna bo. Jdiva — to je tukaj!"

Simona je šla za njim. Ko je po prstih prekoračil prdečo, je previdno odprl vrata, ki so po svojih dveh krilih kazala, da vodijo v salon.

"Nastanil sem jo tukaj," je dejal. "Vozove gleda, ki jdrdrajo mimo — to je njena edina zabava! In naposled je tudi prostor najprijaznejši!"

Zares je bilo opaziti nekako naivno stremiljenje; storiti to soho kolikor možoče veselo. Bila je najbolj udobna v celem stanovanju; bel papir z rdečkastimi cvetlicami je služil steni v tapeto, zastori na oknih so bili rožnati, tudi na tleh je ležala svetla preproga in vsepovsodi je bilo polno cvetlic. Blizu okna je stal velik naslonjač, čegar hrbet je še zakrival osebo, ki se sedela z njem.

"Približajva se rahlje, da je ne preplašiva," je dejal Osmiin.

Seic ko je bil čisto blizu, je stopil trje, in ko je tako nznaniil svojo navzočnost, je zaklical:

"Julijeta — Julijeta!"

Težka kretinja je sresla naslonjač, na tla je padla blazina, in nekoč je odgovoril s čudnim glasom:

"Ah — da, da — ti si . . ."

Ostali stavek se je izgubil v nerazumljivem blebetanju, in Simona, ki je bila stopila naprej se je brez nadaljnjega predstavljanja znašla pred gospo Osmiinovo . . .

Uboga žena ni bila nikdar na laskavem glasu, kar se tiče lepote in razuma. In vendar se Simona ni nadejala pogleda, ki se ji je ponudil.

V naslonjaču je počivala ravn stvar, eden izmed tistih žalostnih izrodov, ki so padli v poslednjo vrsto človeštva in se skoro ne štejejo več za ljudi. Ogromno, napihnjeno telo se bilo le še mehka vata, brezsilna in mrtva kepa. Vrat ni več držal obilne glave, ki je visela na ramo, in sredi širokega obraza, napetega od rumenkaste masti, je brezumen smeh nepremično odpiral bide ustnice do belega dlesna, brez pogleda so se obracale čči ki niso opazale in razločevale niti Simone. Osmiinova žena ni bila samo bolna in slaboumna: bila je idijotna.

Osmiin se je sklonil čez njo in dejal s tistim izrazom, tistimi kretinjami in tistimi oblikami govora, ki jih rabimo, kadar kaj tolačimo čisto majhnim otrokom:

"Poglej to lepo gospo! Vidiš lepo gospo, ki te prihaja obiskat?"

Toda ona ni hotela pogledati Simone, nerazumljivo je mrmrala, kakor prej in delala z roko ne-trpna in nejasna znamenja.

"Že od jutra so takšni!" je dejala stara služkinja z mirnim obrazom, zaupnica ali strežajka, ki je stopila izza okna. "Ni jih nogoče vzadovoljiti!"

"Gotovo ji nekaj ni po volji," je rekel Osmiin. "A kaj?"

Pobral je šal, ki je pokrival bolnišne noge, premaknil ji podnožnik, prepričal se, da je njena domača obleka, ki je bial zelo čedna, malodane elegantna, pravilno zapeta in je ne tišči za vratom, popravi ji rdeče in sivkaste lase, ki so ji silili na čelo, in vzkliknil nato:

"Njena čepica! Dati ste ji zintsko čepico; baržunasti rakovi so ji prevročji!"

Sel je iskati v predalnik poletno čepico z navadnimi travkovi in ji nadomestil sam, kar je bilo treba . . .

Uganil je bil pravo zakaj slaboten sijaj je razjasnil obraz diotinja; njeni prstje so se nehali premikati in se prijazno oprigeli skrica Osmiinove suknje, dočim so njena usta pomirjeno šepetala:

"Ti! — Ti! — —"

"Da, jaz — jaz sem pri tebi" je potrdil on. "Toda sedaj moram iti, da ne zamudim uradne ure!"

Cele svoje življenje, kot odvetniška heč in žena odvetnika, je bila tolikokrat slišala govoriti o uradnih urah, da je obrnila ta beseda v njenih oseh še sedaj nekakšen ugled. Izpuščila je Osmiinovo suknjo, a bila je videti žalostna in začela je zamlotko vzdihovati . . .

"Da, da," je dejal Osmiin in jo nežno potipal po roki. "Le daj si dopovedati. Kmalu pridem nazaj — in ti prinesem nekaj lepoga."

Potolažila se je, bodisi vsled njegove ljubezni vosti, bodisi zavoljo obljube. Ko pa je Osmiin odhajal se je vendarle z neverjetnim naporom poizkusala dvigniti in obrniti glavo, da bi ga spremila z očmi . . .

Osmiin je peljal Simono nazaj v svojo malo obednico in mlekce obstal pred mlado ženo, ki ni prav vedela, kaj naj počne, polna zadrege in radovednosti in razumevala ga čimdalje manj, kaj mu je neki prišlo na um, da je vprizoril pred njo razstavo dotlej tako rahločutno prikrivanih nadlog svojega življenja.

Tuži njega je morala stati ta pozna zaupnost mnogo premagovanja, zakaj bil je ves rdeč v obraz in očividno v zadregi. "Videli ste jo," je izpregovoril naposled. "Že ko sem jo vzel za ženo, sem vedel, da je bolna in slaboumna, pa je še vsaj hodila in govorila, bila je v stanu gledati nekoliko za gospodinjstvom, šivati in živeti življenje malodane vseh drugih ljudi. Čez leto dni je imela prvo krizo, ki se ji sledile druge, dokler ni prišla v položaj, v kakršnem se nahaja že nad dvajset let. Lahko si mislite, če sem bil srečen."

[Nadaljevanje prihodnjik]

## JUGOSLOVANSKI JAVNI SHOD

v petek, dne 2. MAJA zvečer

v ČESKEM NARODNEM DOMU

321 E. 73rd Street

New York City

Program: Protest proti nemškemu - italijanskemu nasilju in izjava udanosti Ameriki in demokratičnim načelom.

Ameriški in slovanski govorniki.

SLOVENCI, PRIDITE MNOGOŠTEVILNO

— JUGOSLAV EMERGENCY COUNCIL, R. Hlača, pres.

## Prenosljivi tabori za delavce

Nekje so uvedli prenosljive knjižnice in prenosljiva gledališča kot sredstvo za razširitev kulture, preostalo pa je za federalno vlado, da poskusi ustanoviti prenosljive naselbine.

Ta ideja eksperimentacije je začela s Farm Security Administration, ki je lani imela že 16 takih selekcijskih naselbin na potu in namerava poslati jih 20 več to leto. Nazivati jih naselbine, je seveda nekoliko pretirano, ali bodo zares take za tisočine migratornih delavcev, kjerkoli se začasno nastanjajo.

V vsajem prizadevanju, da bi rešila problem 350.000 družin, ki se vsako leto selijo od dela do dela, je ta vladna administracija najprej postavila stalne tabori za stanovanja delavcev na prehodu. Ti tabori so bili in so še vedno jako koristni, ali ž njimi ni bilo rešeno vse vprašanje. Potujoči delavci so mogli ostajati v njih le kratko časa, kajti njim je bilo treba iti tja, kjer je njih delo bilo potrebno. In tako se je Farm Security Administration odločila prinašati naselbino k delavcem samim . . .

Leta 1939 je FSA postavila tabori na kolesa, kakor naglašala nedavni članek v publikaciji poljedelkega departementa. Lani se je 16 teh taborov na kolesih preseljevalo z delavci od žetve do žetve, ustavljalo se tam, kjer so se delavci ustavljali, in se ž njimi pomikalo tja, kjer je poljedelstvo in sadjarstvo potrebovalo njihovo delo. Lani so se ti tabori premikali skozi Arizono, Californijo, Oregon, Idaho in Washington. Letos z dvajsetino več taborov na razpolago bodo šli tudi na pavaljšča Texasa vzdolž atlantske obali od North Caroline do Floride in gor in dol po dolini Mississippija.

Vsaka taborna skupina ima mogočnosti za 200 družin. Vsaka ima po 200 podstav za šotore, na katerih morejo delavci podvigniti svoje šotore. Šotori se postavljajo v formaciji ulice. Imajo tudi voz za vroče in mrzle kopeli in sušilnice na kolesih. Drogi in električne žice, napeljene na lokalne elektrarne, preskrbujejo z razsvetljavo. Kjer ni bližnje elektrarne, Dieselov motor proizvaja elektriko. Tanki za vodo, kurivo, brizgalnice, kotli, peči, in stranišča na kolesih so tudi na razpolago. "Trailer" z bolničarko in medicinskimi službi za prvo pomoč. Drugi tak voz služi kot urad upravitelja in njegovo stanovanje.

Preseljevanje tabora ni poglavitna težava. Delavci sami pomagajo postavljati in razpostavljati tabor. Največja težava je najti pravo mesto za tabor, ki naj bo najbližje tam, kjer so dela, in zato treba stalnega poizvedovanja in poznavanja lokacij. Povprečno se je lani vsak tabor ustavil drugje po trikrat v sezoni.

FSA uradniki poročajo, da so lani delavci radi sodelovali celo z navdušenjem. Vsled teh udobnosti delavci in njihove družine se prav hitro prilagodijo normalnemu življenju. Vsak delavec v tabornu posveča po dve uri na teden, da se tabor drži v redu. Naselbina

ima svojo samoupravo, ali v vsaki se nahaja upravitelj, pisar, bolničarka in čuvaj, ki so plačani od vlade . . .

Več kot 3.200 družin je lani našlo zavetišče za več ali dalje časa v teh potujočih taborih. Letos pričakuje se, da bo jih dvakrat toliko.

SIR ARCEBALD P. WAWELL

War Office je prinesel dne 28. julija 1939 dekret, s katerim je bil imenovan Archibald Percival Wawell za poveljnika angleške vojske na Bliznjem vzhodu.

"Archie" to je njegovo kratko ime, je takoj odšel v Egipt in je začel z delom, ki je zanj prava strast, začel vaditi angleške vojske, ustanavljal vojaške šole in pripravljati angleško ekspedicijsko armado, namenjeno za borbe na afriški celini.

Kaj je delal Wawell pred vojni v Egiptu? Nadziral je delo na celinskih in obmorskih utrdbah, skrbel je, da bodo pripravljene za sodelovanje — če bi nastopila potreba — angleške, imperialne in tudi domače egiptovske enote pri obrambi Suezja.

"Ubogi Archie" so govorili po londonskih klubih. "Naš najboljši navdušeni in najsposobnejši general je obsojen na neplodno čakanje in brezdelnost."

Meseca avgusta leta 1939 je z letalom odpotoval v Kairo. Čez mesec dni je izbruhnila vojna med Anglijo in Nemčijo. Na Vzhodu je ostalo vse mirno. Toda novi poveljnik ni poznal brezdelja, ni postrani gledal velikih dogodkov, ki so se ali že odigrali, ali pa so bili na vidiku. Brez prestanka je študiral, pred njim so ležali zemljevidi, ki so mu jih pošiljali iz Londona; zanimal se je za najnovejšo bojno tehniko. Trinajst mesecev je delal in se pripravljaj, dokler ni začel 12. septembra 1940 maršal Graziani z blikovito ofenzivo in je potisnil Wawellove čete iz Soluma ter Sidi Barani.

Puščavska vojna se je začela. Wawell je zgubil prvo rundo. Ali bo vrgel puško v koruzo?

V stoterih slovenskih domovih boste našli to knjigo umetniških slik. Naročite jo še vi.

## "Naši Kraji"

Slike so iz vseh delov Slovenije in vemo, da boste zadovoljni.

Zbirka 87 fotografij v bakrotisku na dobrem papirju vas stane —

\$1.

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

## SEMENA

Zaradi vojne v Evropi ne moremo več dobiti semen ali drugega blaga iz starega kraja, zato zaloga ni več popolna. Imamo pa še na zalogi sledeče ter pripravljamo, da naročite takoj:

SALATA, velika glavna  
SALATA, fina celosezonska ledenka  
ENDIVJA, pozna širokoperesna  
ENDIVJA, rumena lepo kravičana  
KUMARE, Atenske dolge zelene  
KUMARE, velike najboljše domače  
KOLERABA, podzemljiska rumena  
KOLERABA, podzemljiska velikauska za krmo

PETRŠILJ, gladki s korencom  
PESA, fina okrogla namizna  
REDKVIČA, srednje-zgodna rdeča  
REDKEV, črna okrogla poletna  
REDKEV, črna okrogla zimska  
GRAH, užiten v stročju, nizek  
GRAH, užiten v stročju, visok  
FIŽOL brez niti, nizek rumen  
FIŽOL brez niti, visok rumen  
FIŽOL brez niti, nizek zelen  
FIŽOL, brez niti visok zelen

PESA ZA KRMO, rumena, Funt 50c  
PESA ZA KRMO, rdeča, Funt 50c  
REPA, za kisanje bela, Funt 50c  
PROSO, pristano rumeno, Funt 40c

MAJERON, sladki dišeči  
SPINACI, najboljši iz Maribora  
RADIČ, pravi rdeči Gorški

CENA JE: 3 PAKETI 35 CENTOV;  
10 PAKETOV \$1.—

Lahko kar izrežete ta oglas, podrtajte semena, katera želite ter ga nam vrnete z Money Orderom in naročilo bo točno poslano.

STEVE MOHORKO CO.

704 SOUTH 2nd STREET

MILWAUKEE, WIS.

Iz Londona so začele prihajati govorice, da bo podal ostavko. Tisti, ki so ga poznali, niso mogli verjeti, da bi ta mož obupal. Ostal bo in se bo naprej boril, so govorili. Archie je mož, ki zasluži vse zaupanje.

General Keitel, generalissimo nemških oboroženih sil, dobro pozna vse lastnosti generala Wawella. On je dobro vedel, da bo prišlo do angleške protiofenzive na afriškem bojišču. Ob neki priliki je general Keitel dejal o Wawellu: "To je edini dober angleški general."

Letos je Wawellu 57 let. Je srednje postave, čokat, nekoliko upognjen, čeprav je odličen športnik. Manjka mu eno oko. Zgubil ga je v zadnji svetovni vojni, ko se je bil ob strani generala Allenbyja, najboljšega angleškega vojskovedca med vojno 1914—1918. Da bi skril to napako, je vedno nosil monokel. Kakor lahko presodimo po najnovejših fotografijah ga v Egiptu ne nosi.

Archie izhaja iz velike angleške vojaške rodbine: vsaka generacija Wawellov je dal Angliji po enega generala. Na nekem oficirskem zborovanju je Wawell zmerjal svoje predpostavljene, rekoč, da mora biti dober pešec mešanica "izsledovalca vlomilca in bandita velikega kova."

Toda Wawell je imel še druge revolucionarne nazore, ki so pred vojno naravnost vznemirjali njegove višje poveljnike, ki pa so se malo kasneje izkazale za točne, pravilne, in naravnost nujne.

Ko se je mudil pred kratkim

SLOVENSKO - AMERIKANSKI

## Koledar 1941

ZA LETO

Pestra zbirka kratkih povesti, zanimivih člankov in poljudnih razprav iz zgodovine, zemlje- in narodo-pisja; kratkih zanimivosti iz vseh dob in delov sveta . . . Informativna knjiga za vsakega rojaka, ki zasleduje svetovne dogodke.

Citajte zanimiv članek:

"O LOVU IN LOVCIH,"

ki ga je spisal Fr. Troha.

**Slovenic Publishing Company**

216 W. 18th Street New York, N. Y.

Cena 50c

Vaše lahko pošljete v znakah po 2 oz. 5 cente, če prebivate v Združenih državah.

Posebna priloga:

Trije zemljevidi v barvah: EVROPA LETA 1914; EVROPA PRED SEDANJO VOJNO; EVROPA L. 1940

NAROČITE GA ŠE DANES

Slovensko Amerikanski Koledar za l. 1941, Velika Blaznikova Pratika za l. 1941, in Priročni Atlas (38 barvanih zemljevidov) — vse skupaj \$1.

Eden v Kairu, mu je Wawell je že tudi sodeloval z maršalom Grazianijem. Zelo dobro je poznal tudi Italo Balbo. Viskoko je cenil imodernege duha in smelost sedanjih italijanskih vojaških šefov. Zgubil je prvo rundo, dobil pa je drugo. Vojna se nadaljuje in utira uodo velikih carstev. Na obeh straneh se nahajajo poveljniki, vredni zgodovinskega poslanstva, katerega jim je naložila zgodovina.

Zadnja značilna poteza v značaju vrhovnega angleškega poveljnika v Afriki je upoštevanje nasprotnika. Wawell je bil svoj čas dober prijatelj sedanjih italijanskih vojskovodij v Afriki. Osebo pozna in

## Enkrat boste potrebovali

ZAKAJ NE BI KUPILI SEDAJ

z razsodnostjo,

ko morete še misliti pravilno, izberete prav in plačate pravo ceno.

TO JE NAJBOLJŠI NAČIN

PROSTOR ZA DRUŽINSKO GROBNICO

Osem grobov \$300.00 na obroke

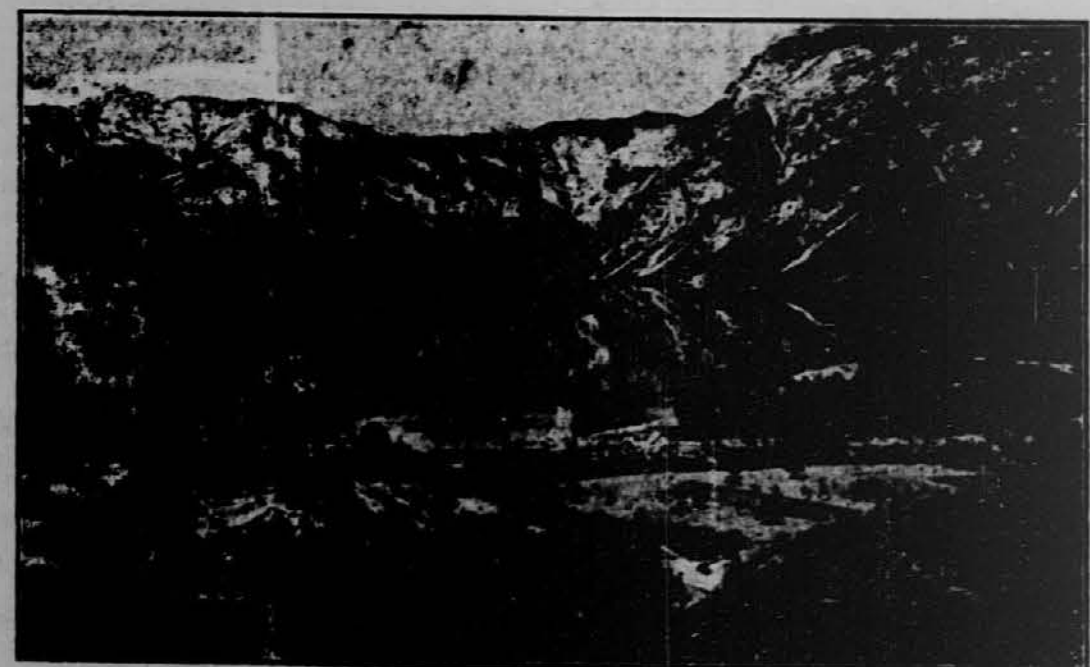
ZA POJASNILA PIŠITE NA

**HOLLYWOOD**

MEMORIAL PARK

60 Park Pl.

Newark, N. Y.



Bohinjsko jezero

216 WEST 18th STREET, NEW YORK